

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 5 juni – 12:30 uur d.d. 6 juni

5.1.2e Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Oud-COVID-19-patiënten met restschade Nertsen(fokkers) Fruitedrijven Jongeren 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders KNVB GGD'en NVWA 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici ICT- en app-experts

Samenvatting

- Veel niet-coronanieuws dit weekend, vooral rond het thema racisme. De zwarte pietendiscussie zwelt op Twitter ook weer aan.
- Zaterdag 07:00 uur is de ruiming begonnen bij een nertsenfokkerij in Deurne. Media in Brabant beschrijven in detail de manier waarop de nertsen worden geruimd. "Triest, maar noodzakelijk", zo is het beeld in de media. Volgens Telegraaf zit 'alles' nertsenhouders tegen om hun bedrijf vroegtijdig te beëindigen: de verouderde stallen, ongunstige locaties en de gemiddelde leeftijd van de nertsenfokkers.
- RTL Nieuws schrijft zaterdagochtend een eerste versie van 'de nieuwe coronawet van minister De Jonge' in handen te hebben. Dit moet volgens RTL een 'einde maken aan de verwarring over de coronaregels'.
- Het coronadashboard zorgt voor positieve reacties, maar ook voor veel vragen zoals: "Komt het coronadashboard ook als app?"; "Klopt het dat er maar 1.715 mensen besmettelijk zijn?"; "Komen er cijfers in te staan over de hoeveelheid mensen die zijn genezen?"
- Media concluderen voorzichtig dat het verruimde testbeleid na een 'hobbelige' start, door veel Nederlanders is aangegrepen om zich te laten testen. Slechts een heel klein deel daarvan blijkt besmet. Maar directeur PG van GGD GHOR Hollands Midden Sjaak de Gouw blijft waakzaam: "Het zijn nog steeds geen nul besmettingen, het virus verdwijnt niet zomaar".
- In de nieuwe leidraad voor nazorg aan Covid-19-patiënten staat dat huisartsen hun patiënten tijdig moeten informeren dat herstel soms langer duurt dan zij denken. Ook als het virus is verdwenen, voelen veel patiënten zich nog lang niet de oude. Dat is bekend van de patiënten die ernstig ziek worden en op de IC belanden, maar ook de zieke die thuis herstelt, wacht soms een lange weg, schrijft Trouw.

Karakterisering berichtgeving

- Veel niet-coronanieuws in de weekendkranten. Veel terugblikken op de demonstraties tegen racisme alsook beschouwende artikelen over racisme in Nederland. De zwarte pietdiscussie zwelt weer aan op Twitter.
- RTL Nieuws schrijft zaterdagochtend een eerste versie van de nieuwe coronawet van minister De Jonge in handen te hebben –'wet moet einde maken aan verwarring over maatregelen', schrijft RTL.
- Media berichten vrijdagmiddag over het aantal coronaslachtoffers: 'aantal IC-patiënten weer onder de 100'. RTL Nieuws schrijft: 'Aantal coronadoden boven de 6.000, bijna de helft overleed in verpleeghuis'.
- Half miljoen telefoontjes en toch maar 40 duizend tests, aldus NOS.
- 'Stadion vol in 7 stappen' kopt Telegraaf op de voorpagina. De krant reserveert veel ruimte in de weekendkrant voor het plan van de KNVB en het overleg met minister Van Rijn van vrijdag.
- 'Ruiming eerste nertsenbedrijf is gestart, duizenden dieren vergast in Deurne', kopt Eindhovens Dagblad. Brabantse media plaatsen diverse foto's van de ruiming (de nertsen zelf blijven buiten beeld).
- NOS in een reconstructie over de scholen: 'Maandag gaan de basisscholen weer volledig open, nadat het kabinet half maart besloot alle onderwijsinstellingen te sluiten. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog zaten alle leerlingen gedwongen thuis. Hoe is dit besluit genomen? Waarom adviseerde het Outbreak Management Team de scholen open te houden, maar besloot het kabinet een paar dagen later anders?'

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Het aantal coronapatiënten op de IC-'s is 97; zestien minder dan donderdag. Er liggen 543 andere patiënten op de IC, 24 minder een dag eerder. "De overall bezetting blijft met 640 patiënten laag. Twaalf weken na dato is het aantal Covid-19-patiënten op de ic met 97 terug onder het niveau ten tijde van de lockdown", aldus Ernst Kuipers.

Identiteiten

- 34 medewerkers bij twee fruitbedrijven in de Betuwe zijn positief getest op corona. Dat is ongeveer 11 procent van het personeel dat preventief werd getest op het coronavirus, meldt de GGD Gelderland-Zuid.

*Schade**Restschade -nieuwe leidraad voor nazorg*

- In de nieuwe leidraad voor nazorg aan Covid-19-patiënten staat dat huisartsen hun patiënten tijdig moeten informeren dat herstel soms langer duurt dan zij denken. Ook als het virus is verdwenen, voelen veel patiënten zich nog lang niet de oude. Dat is bekend van de patiënten die ernstig ziek worden en op de ic belanden, maar ook de zieke die thuis herstelt, wacht soms een lange weg, schrijft Trouw.
- In de nieuwe leidraad krijgen huisartsen onder meer het advies alert te zijn op cognitieve en psychische klachten. Niet kunnen concentreren, problemen met het geheugen, slapeloosheid, somberheid en angst zijn enkele voorbeelden die huisartsen Jako Burgers tegenkomt. "Patiënten hebben langdurig thuisgezet en de mentale effecten daarvan kunnen groot zijn. Vooral bij oudere mensen zien we verwarring en eenzaamheid, maar ook bij jongeren."
- Veel coronapatiënten hebben nog maanden zorg nodig. Zij beginnen een traject bij de fysiotherapeut, psycholoog of stromen door naar een revalidatiecentrum. Yvette van Horn, revalidatiearts bij Adelante Zorggroep in Maastricht, ziet een ongekende hoeveelheid patiënten binnenstromen. Patiënten uit het ziekenhuis moeten weer leren lopen. Maar ook mensen die thuis de ziekte hebben uitgezet, kunnen nog lang niet aan het werk, zegt Van Horn. "Ik schat dat zij minstens drie maanden nazorg nodig hebben, misschien wel meer. Werkgevers moeten zich daarvan bewust zijn."
- Van de herstellende coronapatiënten houdt 10 tot 20 procent langdurig klachten, of ze nu opgenomen zijn geweest of niet, schat huisarts Burgers in. Aanhoudende vermoeidheid hoort hij nog het meeste terug van vakgenoten, ook bij jonge patiënten: "Van de hond uitlaten moeten mensen een dag bijkomen. Anderen kunnen niet traplopen zonder buiten adem te raken."
- "Er is nog veel onzeker over dit virus en de gevolgen op lange termijn", zegt Leon van der Toorn, longarts bij het Erasmus MC en voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose. De eerste patiënten in China werden nog maar een paar maanden geleden ziek. "Na een jaar zal pas duidelijk zijn hoe groot de restschade precies is."

Oorzaken

- De Brabantse veiligheidsregio's hebben in februari niet overwogen carnaval af te gelasten of andere maatregelen te nemen vanwege het coronavirus. De nieuwe infectieziekte was toen in Nederland nog bij niemand vastgesteld en amper een gespreksthema. Dat zeggen de drie voorzitters van de veiligheidsregio's. Vlak voor carnaval hebben burgemeesters andere problemen aan het hoofd: storm. "Het zou windkracht 9 of 10 worden met alle gevolgen van dien voor de carnavalsoptochten. Daar was al onze aandacht op gericht. Niet dat er ook nog een coronavirus aan zat te komen", zegt burgemeester John Jorritsma, voorzitter van veiligheidsregio Brabant-Zuidoost. "Ja, we lijken met de wijsheid van de terugblik misschien wel naïef op dat moment."

Informatiebehoefte*Welke informatie vragen leven er bij getroffen?*

- Een veel gestelde vraag op de social kanalen van minister De Jonge is: "Hoe het kan dat de verzorgenden zonder mondkapje mijn vader/moeder mogen knuffelen en ik op afstand moet blijven? Wat is het verschil?" Er komen veel positieve reacties op het dashboard binnen. Een enkeling denkt dat het dashboard een app is en zijn sec om die reden negatief. Er worden vrijwel geen vragen over het dashboard gesteld. Er komen signalen binnen dat 70+ers geweerd worden van terrasjes.
- Op de corporate VWS-kanalen komen vragen, suggesties en opmerkingen over het dashboard binnen: "Misschien naast het aantal beschikbare IC-bedden ook de beschikbaarheid van PBM opnemen?"; "Komt

het coronadashboard ook als app?"; "Klopt het dat er maar 1.715 mensen besmettelijk zijn?"; "Komen er cijfers in te staan over de hoeveelheid mensen die zijn genezen?"; "Klopt het aantal landelijke besmettingen/100.000?"

- Op de social kanalen van minister Van Rijn gaat de aandacht vooral uit naar het overleg met de KNVB over het deltaplan voor het betaald voetbal. Kritische reacties op berichten van gisteren dat de zorgpremie volgend jaar wellicht een paar honderd euro duurder zal worden als gevolg van de coronacrisis.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Meer dan een half miljoen telefoontjes zijn deze week binnengekomen bij het callcenter van de GGD voor een coronatest. Er zijn zo'n 10.000 afspraken per dag gemaakt, blijkt uit cijfers van koepelorganisatie GGD GHOR. "We verwachten tot en met zondag in totaal op 80.000 afgenomen tests te zitten", zegt Sjaak de Gouw, GGD-directeur en portefeuillehouder infectieziektebestrijding.
- Britse wetenschappers zijn gestopt met een omvangrijk onderzoek naar het behandelen van Covid-19-patiënten met hydroxychloroquine. Ze besloten daartoe omdat geen gunstig effect van dat malariamiddel op het ziekteverloop is gevonden.
- WHO past hun standpunt over mondkapjes aan. Zij adviseert nu om alle zorgverleners in ziekenhuizen waarin coronapatiënten liggen gezichtsmaskers te laten dragen. Ook wordt nu aanbevolen om gezichtsmaskers te gebruiken in drukke openbare voorzieningen.
- Nieuw onderzoek naar coronabesmettingen in het slachthuis van Vion moet meer inzicht geven in de wijze waarop het virus zich verspreidt. Hierbij werkt de GGD Noord- en Oost-Gelderland samen met de Erasmus Universiteit, het RIVM en Vion. Het onderzoek is gericht op de verschillende subtypes van het nieuwe coronavirus. Onderzoekers in China ontdekten in maart al twee hoofdtypes, de één agressiever dan de ander. Wetenschappers houden rekening met meer subtypes. De onderzoekers kijken welke types voorkomen bij positief geteste Vion-medewerkers in Groenlo. "Dan kunnen wij zien welk type in welk deel van de slachterij voorkomt of dat juist alle mensen met eenzelfde woonplaats hetzelfde subtype hebben", zegt GGD-directeur Jacqueline Baardman. "Daarnaast kunnen de subtypes vergeleken worden met eerder in Nederland en Duitsland gevonden subtypes. Dit leidt tot meer zicht op de verspreiding van het virus."
- De Franse coronaviruswaarschuingsapp StopCovid is volgens de regering al ruim een miljoen keer gedownload. "De applicatie is in vier dagen een miljoen keer geactiveerd", schrijft de staatssecretaris Cédric O zaterdag op Twitter. De regering had eerder verklaard dat de app alleen effectief kan zijn als deze door enkele miljoenen Fransen wordt gebruikt. Fransen kunnen de gratis app sinds dinsdag downloaden op hun smartphones. StopCovid gebruikt Bluetooth-technologie waarmee smartphones op korte afstand verbinding met elkaar kunnen maken. Gebruikers krijgen een waarschuwing als ze meer dan vijftien minuten in de buurt zijn geweest van iemand die positief heeft getest op het coronavirus.
- De G20 heeft 21 miljard dollar toegezegd ter financiering van de wereldwijde gezondheidszorg.
- Brazilië dreigt uit de WHO te stappen als zij niet ophoudt een 'partijdige politieke organisatie' te zijn.

Nieuwe coronawet

- RTL Nieuws schrijft zaterdagochtend een eerste versie van 'de nieuwe coronawet van minister De Jonge' in handen te hebben. Dit moet volgens RTL een 'einde maken aan de verwarring over de coronaregels'.
- Onderling anderhalve meter afstand houden en niet in groepen bij elkaar komen. Tot nu toe waren deze regels vastgelegd in noodverordeningen. Dat is een ultieme bevoegdheid voor een burgemeester om de openbare orde te kunnen bewaken. Maar eigenlijk is een noodverordening bedoeld voor een acute crisis, zoals om rellen rond een demonstratie of voetbalwedstrijd proberen te voorkomen. En niet voor maanden achter elkaar. Daarom was er ook veel kritiek op de noodverordeningen, schrijft RTL. Want mag je de grondrechten van burgers langdurig inperken op basis van een noodverordening? Normaal is het zo dat het parlement of de gemeenteraad inspraak heeft bij het instellen van een noodverordening. Maar nu was er alleen overleg tussen het kabinet en de burgemeesters. In de Tweede Kamer heeft een meerderheid van de partijen al geëist dat mensen met een coronaboete geen strafblad krijgen omdat de regels zo onduidelijk zijn.
- Om aan alle verwarring een eind te maken, is de afgelopen weken koortsachtig gewerkt aan een spoedwet. Daarvan is een eerste versie nu klaar. In de nieuwe wet staan eigenlijk veel maatregelen die ook al in de noodverordeningen golden: 1) Houd anderhalve meter afstand, anders riskeer je een boete. 2) Waar nodig kan de minister voorschrijven beschermingsmiddelen te dragen zoals een mondkapje.

- Maar er zijn ook kleine wijzigingen, meldt RTL: Het begrip huishouden wordt verruimd. In de nieuwe wet mogen bijvoorbeeld ook campings, studentenhuizen en huizen waar arbeidsmigranten wonen zich een gemeenschappelijke huishouding noemen. Dat zou een verruiming betekenen.
- Er kunnen nog dingen worden aangepast aan de wet, omdat er nog een advies van de Raad van State en een debat in de Tweede en Eerste Kamer aankomen. Toch wil minister De Jonge de wet al per 1 juli laten ingaan. Het is wel een tijdelijke wet. Maar voor hoe lang? Dat hangt af van het verloop van de coronacrisis, zo besluit RTL Nieuws het stuk.

Ruiming nertsen

- De voorzieningenrechter van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBb) heeft vrijdagavond in een spoedzaak (die was aangespannen door dierenrechtenorganisaties Animal Rights en Bont voor Dieren) bepaald dat ruiming van besmette nertsenfokkerijen zaterdag mag aanvangen. De rechter wees hun verzoek af om de ruiming van de besmette bedrijven voorlopig te verbieden.
- Zaterdag 07:00 uur is de ruiming begonnen bij een fokkerij in Deurne. Het ruimen van de negenduizend dieren - volwassen nertsen en pups - doet de nertsenhouder zelf. Dat wil de beroepsgroep. De Raad voor Dierenaangelegenheden stuurt een dierenwelzijncommissie naar Deurne. Die checkt of de dieren niet onnodig lijden. Zondag wordt het bedrijf gereinigd en ontsmet en daarna moet de fokkerij een aantal weken dicht. "De fokkerijhouder moet daarna zelf aantonen dat het virus niet is teruggekomen", vertelt Benno Bruggink van de NVWA. Hij gaat er vanuit dat het ruimen de hele dag zal duren.

Betaald voetbal

- Het betaald voetbal heeft maximaal 140 miljoen euro van de overheid nodig om de crisis te overleven. Dat vertelde directeur Eric Guddé van de KNVB nadat hij vrijdagmiddag het reddingsplan voor het profvoetbal met minister Van Rijn had besproken. "Maar dan heb je over het allerslechtste scenario", lichte Guddé toe. "Dan heb je het over een scenario dat we een heel seizoen zonder publiek spelen. Maar dat bedrag wordt al snel minder als we eerder met fans kunnen spelen. En dat moet ook zo snel mogelijk. We wachten niet alleen op een vaccin. We onderzoeken meer mogelijkheden. Stadions kan je misschien 'coronaproof' maken. Mondkapjes en temperatuurmetingen kunnen helpen. In het OV en bij kappers zijn ze ook flexibel. We willen ook door." Guddé schatte twee maanden geleden dat het profvoetbal maximaal 300 tot 400 miljoen euro zou mislopen vanwege de coronacrisis. "Dat was een realistisch bedrag", zegt hij. "Want dat bedrag van 140 miljoen euro valt relatief laag uit omdat we als bedrijfstak 200 miljoen euro zelf ophoesten." Het betaald voetbal hoopt ook na september nog gebruik te maken van de NOW. "Als dat lukt dan valt het bedrag van 140 miljoen euro zeker lager uit."
- Guddé hoopt tot slot dat de clubs al in juli weer oefenduels kunnen spelen. "De bedoeling is dat we ergens in juni weer 11 tegen 11 mogen trainen", zei de directeur van de KNVB. "Dan hopen we in juli weer op oefenduels. We kunnen eigenlijk ook niet tot 1 september wachten, want ik heb begrepen dat de UEFA denkt dat er eind augustus al duels in de voorronden van de Champions League en Europa League worden gespeeld. De eredivisie en eerste divisie zouden dan in september weer moeten beginnen."
- Volgens Guddé was de reactie van minister Van Rijn 'gelukkig positief'. "Hij vond het een realistisch en gedegen plan en is blij dat we als sector zelf al veel doen."

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Regionale media plaatsen foto's van de ruiming van nertsen in Deurne. De dieren zelf worden niet in beeld gebracht, wel de mensen die de ruiming verrichten.
- Media in Brabant beschrijven in detail de manier waarop de nertsen worden geruimd. Omroep Brabant: De nertsen bevinden zich in losse schuren. Die staan naast elkaar. In die schuurtjes staan lange rijen kooien, aan een lange gang. "Een grote container op wielen wordt door iedere schuur heen gereden", vertelt Benno Bruggink van de NVWA. "De dieren worden uit hun kooien in die kar gestopt en de containers worden vervolgens afgesloten. Daar wordt dan een koolmonoxideslang op aangesloten en dan duurt het enkele seconden voordat de dieren overlijden. Hier is altijd iemand bij aanwezig die vakbekwaamheid is in het doden van dieren." In elke kooi zit volgens Bruggink een moederdier met pups. "Die pups zijn in april geboren. Een nertsenhouder doodt een keer per jaar volwassen dieren, maar ik kan me voorstellen dat je toch veel moeite hebt met het zetten van de koolmonoxidekraan op die jonge dieren. Daarom begeleiden wij dit proces vanuit de NVWA."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokken?

Demonstraties

- Ruim 3.500 mensen hebben vrijdagavond in Utrecht gedemonstreerd tegen racisme. Al snel verzocht de gemeente en ook de organisatie niet meer naar het Jaarbeursplein te komen. Het was er vol. Met nog meer mensen was het niet meer mogelijk om 1,5 meter afstand van elkaar te blijven. Een tweede plein was nodig om de 'boventallige' deelnemers op te vangen. Burgemeester Jan van Zanen was tevreden over het verloop. De driehoek noemen het een "ordelijk en rustig verlopen demonstratie", liet Van Zanen in een reactie weten. "De deelnemers hielden zich aan de afstandsregels en de aanwijzingen van de organisatie." Na afloop stroomde het plein snel leeg.
- Betogers willen opnieuw de straat opgaan in Amsterdam om te demonstreren tegen racisme, zo meldt de organisatie Black Lives Matter zaterdag op Facebook. De demonstranten willen dit laten plaatsvinden op woensdag 10 juni op het Anton de Komplein in Amsterdam-Zuidoost.

Betekenisgeving

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- *Jaap van Dissel* zegt in een interview met Volkskrant dat met de kennis van nu vastgesteld kan worden dat 'we' een hele ontwikkeling hebben doorgemaakt in het denken over het virus. De uitbraak in Nederland was dan ook niet te voorkomen. Verder vraagt Van Dissel zich af of mensen wel voldoende realiseren dat het niet enkel gaat om de mensen die komen te overlijden, maar ook het aantal mensen op de IC. Het virus had iedereen kunnen treffen, ook jongeren, en als het dan een groot percentage van de mensen raakt, dan zou een belangrijk deel daarvan naar de IC gaan. De zorg zou dan overrompeld zijn. Naar de situatie in verpleeghuizen moet nog goed worden gekeken. Het is de vraag of één interventie -mondkapjes, testen etc- de situatie had kunnen keren. En over of er meer getest had moeten worden zegt hij: "Wat ik wel zie, is dat men vaak verwijst naar richtlijnen van het RIVM. Maar wij maken richtlijnen voor de publieke ruimte. Dat betekent niet dat een individuele arts ook maar enige beperking heeft op wat hij aanvraagt. Elke arts kan gewoon een test aanvragen." Het zou tot slot een illusie zijn om te denken dat het virus wel verdwijnt, gezien het gaan om een pandemisch virus. Je zou dan immuniteit moeten opbouwen of het vaccin moet er eerder zijn. "Ik heb wel vertrouwen heb dat het [vaccin] uiteindelijk gaat lukken. Maar de verwachting dat het lukt in een paar maanden, zou ik willen temperen."
- De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat Nederland nu voor vaccins te afhankelijk is van het buitenland. *CDA-Kamerlid Joba van den Berg*: "Nederland wil zich best inzetten voor een eerlijke verdeling, maar mag niet naïef zijn." Eigen vaccinatieonderzoek en een eigen productiebasis zouden Nederland en Europa een sterkte uitgangspunt geven voor het vaccin.

Testbeleid -interview Sjaak de Gouw

- *GGD-directeur Sjaak de Gouw* vertelt in AD over de afgelopen coronatweek, 'die met horten en stoten verliep'. [De stijging van het aantal besmettingen] "is waarschijnlijk te danken aan het feit dat mensen met milde klachten nu ook een coronatest kunnen laten afnemen. Per 1 juni testen we iedereen, zonder dat er een arts tussen zit. Op basis van deze resultaten kun je zeggen dat er daardoor honderden patiënten meer zijn opgespoord. We verwachten deze week 70.000 mensen te testen. Op donderdagavond waren er 40.000 afspraken ingepland en 26.000 tests uitgevoerd."
- [Over de eerste dag van het testnummer] De Gouw: "Doordat mensen meerdere keren probeerden te bellen, ontstond een toestroom van 323.000 telefoontjes. We weten nu dat het om ongeveer 71.000 unieke bellers ging. Dat zijn aantallen waar niemand rekening mee had gehouden, het RIVM ging uit van 30.000 bellers. Er zouden gedurende twaalf uur 1100 callcentermedewerkers klaarstaan en het idee was dat ze vijf minuten per gesprek nodig zouden hebben. Daarmee zouden we ruim 158.000 mensen kunnen helpen. Er zijn mensen die tot 22.00 uur 's avonds hebben doorgewerkt, omdat ze mensen die in de wacht stonden ook wilden helpen. Probleem was dat er 's ochtends heel veel mensen zijn gaan bellen. Als er 70.000 's ochtends gaan bellen naar 1100 callcentermedewerkers, dan blijven er 68.900 in de wacht staan. De gesprekken bleken ook geen vijf minuten, maar gemiddeld elf minuten te duren. Normaal gezien heb je weken om zoiets voor te bereiden. Nu hadden we één avond om te oefenen. Kinderziekten zorgden ervoor dat er op de eerste dag geen 1100 mensen konden werken."
- [Vraag van AD: 'Als de afsprakenlijn wordt platgebeld en de testuitslag te lang op zich laat wachten, hoe moet dat dan met het bron- en contactonderzoek, waarbij nog veel meer telefoontjes moeten worden

gepleegd?'] De GGD'en rekenen op 650 bron- en contactonderzoeken per dag. Wij werken zeven dagen per week door. Er worden nu zo'n 210 besmettingen per dag geconstateerd, dus die aantallen gaan eigenlijk nog nergens over. Al zijn er wel heel ingewikkelde bij hoor. We hadden laatst de moskee in Den Haag. Dan zie je dat er veel mensen onderling contact hebben, zeker tijdens Suikerfeest. Dat heb je natuurlijk bij een kerkdienst ook. Dan is op een gegeven moment ook niet meer helder wie het contact was en wie de bron? We proberen zo veel mogelijk BSN-nummers en 06-nummers te verzamelen. En tekenen de contacten uit. Dan wordt het ingewikkeld met allemaal streepjes en lijntjes. Op het moment hebben mensen - huisgenoten meegeteld - in de laatste drie dagen gemiddeld met zes mensen langer dan een kwartier contact gehad op minder dan 1,5 meter. Maar er zijn al collega's een dag bezig geweest met tientallen contacten van één persoon."

Testbeleid -overig

- Volgens Trouw is het nieuwe testbeleid 'een weg vol hobbels'. [Want] al in de loop van de week kwam er kritiek van RIVM-directeur Jaap van Dissel en zorgminister Hugo de Jonge, aldus de krant. Die testuitslag moet er in hun ogen binnen 24 uur zijn. Halverwege de week ging het protocol op de schop: de groep mensen die moet thuisblijven vanwege contact met een besmet persoon werd uitgebreid: ook mensen die korter dan een kwartier met iemand contact hadden maar voor wie een hoog risico op besmetting geldt, moeten 14 dagen thuisblijven. Dat betekent meer werk voor de contactonderzoekers van de GGD. En de testketen is al enorm, met duizenden medewerkers, ruim tachtig testlocaties en bijna vijftig aangesloten laboratoria. De 'opbrengst', het aantal besmette personen, is gering: afgelopen week had zo'n 2 tot 3 procent van de geteste mensen ook echt corona. Dat was goed nieuws voor de GGD'en, die daardoor minder contactonderzoeken hoeven uit te voeren. Dat het percentage besmettingen laag ligt, wil niet zeggen dat de hele onderneming niet zinvol is. In tegendeel; juist het blootleggen van die paar besmettingen kan een potentiële uitbraak voorkomen. En een paar zieken kunnen leiden tot veel problemen, hebben bijvoorbeeld kerken en slachterijen laten zien.
- Mensen maakten het de GGD'en niet allemaal even makkelijk. Zo werd er op 1 juni meer dan driehonderdduizend keer gebeld naar het GGD-callcenter. Later in de week stonden de telefoons vooral 's morgens nog roodgloeiend en moesten bellers wachten. De telefonisten van de GGD zouden geregeld van mensen die een coronatest willen afspreken te horen krijgen dat het wel pas dagen later schikt, of buiten kantooruren. Volgens minister De Jonge moeten deze bellers niet moeilijk doen: iemand met klachten zit als het goed is thuis en heeft alle tijd om een test af te laten nemen. Ook kreeg de GGD duizenden telefoontjes van mensen met andere vragen. Aan het begin van de week was één op de vier telefoontjes niet voor een afspraak. Of ze bij oma op bezoek kunnen, of ze het virus in maart al gehad hebben, of de testuitslag er al is. De GGD kan niets met deze telefoontjes waardoor kostbare tijd verloren gaat.

Nertsen

- Benno Bruggink, woordvoerder van de NVWA verwacht dat het ruimen van de tien fokkerijen een week gaat duren. "We hebben al wel ervaring met ruimen, maar nertsen zijn voor ons ook nieuw. Dat is nog nooit eerder gebeurd." De dode dieren worden afgevoerd naar kadaververwerker Rendac in Son. Zondag wordt het bedrijf van Kuijpers gereinigd en ontsmet, maandag volgt dan nog de ongediertebestrijding. Daarna gaat het bedrijf volgens de NVWA-woordvoerder enkele weken op slot. "Wat er daarna gebeurt, moet de minister bepalen."
- Volgens Telegraaf zitten nertsenhouders 'in grote spanning'. Op 1 januari 2024 valt het doek definitief voor die bedrijven. Maar nu de fokkerijen mogelijk een haard van coronabesmetting zijn en zaterdag negen bedrijven geruimd worden, kan het einde van de pelsdierhouderij wel eens in een stroomversnelling komen. 'De stallen, ongunstige locaties en de gemiddelde leeftijd van de nertsenfokkers: eigenlijk zit de nertsenhouder alles tegen om het bedrijf te beëindigen', aldus de krant.
- "Op dit moment zijn zo'n honderd van de 130 tot 140 nertsenfokkerijen gecontroleerd op corona en daarvan zijn er tot nog toe 9 besmet", zegt Wim Verhagen, directeur van de Nederlandse Federatie van Edelpelsdierhouders (NFE). "De ruiming zou van ons niet hoeven. We hebben gezien dat de dieren niet echt ziek worden van corona. Daarnaast zijn alle besmettingen van maart. Toen de ziekte ontdekt werd, hebben de nertsenhouders voorzorgsmaatregelen genomen en er is sinds die tijd geen besmetting meer bijgekomen." (...) "Er rest niets anders dan sloop. Je kunt niets met die bedrijven. De concentratie van nertsenfokkerijen zit in Brabant. Door stikstofregels is het vaak onmogelijk een ander soort landbouwbedrijf voort te zetten. Wil je er een timmerbedrijf of iets anders van maken, dan krijg je er geen vergunning voor omdat je in buitengebied zit." De gemiddelde leeftijd van tussen de 45 en 48 jaar bij nertsenfokkers is veel

te laag om de carrière definitief te beëindigen. "De vergoeding moet bestaan uit het verschil tussen wat het bedrijf waard was toen de nertsenhouderij door mocht gaan en de restwaarde nu, dus het vermogensverlies moet gecompenseerd worden."

- "De koude sanering viel de sector natuurlijk al rauw op het dak, omdat zij niet gecompenseerd worden", zegt Bart Wilms, die als landbouwbedrijfsadviseurs bij Bergs Advies regelmatig nertsenfokkers bijstaat. "De nertsenfokkerij is niet de makkelijkste sector om over te stappen op iets anders. Het zijn vaak kleine gebouwen en bedrijven hebben te maken met omgevingswetten. Het is van bedrijf tot bedrijf verschillend wat je kunt doen."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- Voormalig specialist ouderengeneeskunde Bert Keizer en sinds zijn pensionering werkzaam bij Expertisecentrum Euthanasie: "Het gemak waarmee de verpleeghuissector door de politiek is gepasseerd...Daar had wel een onderbouwing bij mogen zitten. Het idee: 80-plussers what the hell, in verpleeghuizen staan de mensen aan de rand van het graf. Zo van: als je ze een zetje geeft, liggen ze erin. Dat is een misvatting. Verdomme, zo zit dat niet. De mensen die op de rand van het graf liggen, bevinden zich in een hospice. In verpleeghuizen wonen 61.000 mensen, vaak met een enorm medisch probleem, maar ze willen daarmee verder leven. Die willen nog helemaal niet dood, een enkeling daargelaten. Die denken: morgen komt mijn oudste zoon op bezoek en dat vind ik nog fijn ook. De manier waarop naar hen wordt gekeken, doet mij altijd weer pijn. Die onderschatting heb ik dertig jaar gezien."
- Jelle Prins (voormalig ontwikkelaar bij Uber en nu op vrijwillige basis bij het app-project van VWS betrokken) zegt tegen FD: "Maar zelfs al komt de app er nooit, dan nog kan het project een succes worden. Hoe deze app ontwikkeld wordt, is wat mij betreft zelfs nog interessanter dan de app zelf. Dit wordt misschien wel de nieuwe manier hoe we IT-projecten bij de overheid gaan organiseren." Nooit eerder konden geïnteresseerden al tijdens het ontwikkelingsproces van een overheidsapplicatie meekijken en suggesties geven. Met die transparantie kan worden voorkomen dat het project op een dood spoor terechtkomt of de vaart eruit raakt. "We krijgen veel constructief commentaar", zegt Prins.

Trends in vertrouwen in de overheid

- Kim Putters en Lisette Kuyper van het SCP pleiten in FD om het crisisbeleid te koppelen aan de grote hervormingen voor de toekomst, zoals de arbeidsmarkt, sociale ongelijkheid en het klimaat. "De neiging kan bestaan om te doen alsof door corona 'alles compleet radicaal anders is' en er alleen maar dikke mist hangt. Maar niet alles is anders of nieuw. We weten bijvoorbeeld veel van de risico's en kansen wat betreft kwetsbare groepen, sociale cohesie, kansenongelijkheid en mogelijkheden om te participeren in onze samenleving. De coronacrisis zorgt er wel voor dat we onze inzichten moeten actualiseren. De kwetsbare groepen zijn groter of anders van samenstelling geworden. Verschillen zijn vergroot. Anderzijds lijkt de sociale cohesie in crisistijd toe te nemen. Participatie krijgt op een andere manier vorm. We kunnen onze beschikbare kennis over grote kwesties die al langer spelen benutten om licht te laten schijnen op de beslissingen over onze toekomst."

Onderzoeken en opiniepeilingen

- 52% van de jongeren van 16 tot en met 24 jaar vindt dat er onvoldoende wordt geluisterd naar hun generatie bij de aanpak van de coronacrisis. 38% van de jongeren tussen de 25 en 34 jaar voelen zich niet gehoord. Dat meldt EenVandaag op basis van onderzoek onder ruim 2.300 mensen van 16 tot 35 jaar.
- Oudere generaties nemen op dit moment de besluiten terwijl zij straks opdraaien voor de rekening van de coronacrisis, stellen deze jongeren, die ook vinden dat ze het sowieso moeilijker hebben dan voorgaande generaties. Een van de ondervraagde jongeren verwoordt het zo: "De gevolgen van de coronamaatregelen komen bovenop de problemen waar onze generatie toch al mee te maken heeft: hoge studieschulden, ongewenste flexcontracten en een onmogelijke woningmarkt. Dat is geen goede startpositie als straks de economische klap komt."